

EWUSIRI ỤLỌUKWU CHINEKE AHỤ ANAEWUGHARI

Ezra 4:1-24; 5:1-17; 6:1-22.

IHEÒMỤMỤ 429

Nke Ndi okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Otù ihe ka m’riworo n’aka JEHOVA nke ahụ ka m’nāchọ; ọ bu ka m’biri n’ulo JEHOVA ubochi nile nke ndum” (Abù Qma 27:4).

I Nguzogide

- 1 Ndiro nke ndi Ju mere dika agaasi na ha chorọ inyeaka n’iwu Ụlọkwu ahụ, Ezra 4:1, 2.
- 2 Ndi Ju apughị inabata inyeaka nke ndi ahụ nāckpereichi, Ezra 4:3.
- 3 Ndi bi n’ala ahụ mere ka aka ndi Juda ghara idjike, wee degara eze akwukwo ebubo ugha di ichiche, Ezra 4:4-16.
- 4 Eze kwanyere ka ọlụ ahụ kwasi, Ezra 4:17-24.

II Ndi Náenyeka

- 1 Mgbe eze ọhụ malitere ichi, Chineke zigara ndiamuma igba ndisi nke ndi ahụ ume ka ha malite kwa iwu Ụlọ ahụ ozo, Ezra 5:1, 2; Hagai 1:12-14.
- 2 Otù Govanọ biakwara ozo ijajaju banyere owu Ụlọ ahụ, Ezra 5:3, 4.
- 3 Apughị ikwasi ọlụ ahụ tutu rue mgbe ikike sitere n’aka Daraios bia, Ezra 5:5-17.

III Iwu nke Daraios

- 1 Emere ncheputa maka iwu nke Eze Sairios nyere ka ewughachi Ụlọkwu ahụ, Ezra 6:1-5.
- 2 Eze Daraios kwagidere iwu ahụ nke Sairios nyere wee kwue ka onye ọ bula ghara igbochi ọlụ ahụ, Ezra 6:6-12.
- 3 Owu nke Ụlọkwu gara nkeoma ewe doo ya nsọ, Ezra 6:13-18.
- 4 Emekwara Ememe Ngabiga mgbe oge ya akaraaka ruru, Ezra 6:19-22; Levitikos 23:5-8.

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Olu nke itimkpu nke otuto nke ndi ahụ nyere Chineke mgbe atosiri ntala nke Ụlọkwu ahụ apubeghi na nti ndi mmadu mgbe ndiro nke Juda na Benjamin bira ihu ihe nke anaeme. Mgbe ha huru na atowo ntala ahụ, ndiro ndia mere ka agaasi na ha bu ndi enyi, nāachọ inyere ndi Ju aka iwu Ụlọkwu ahụ gaa n’iru. Ha naekwu na ha naefè kwa Chineke dika ndi Ju, ma Baijul naekwu ihe banyere ha si: “JEHOVA ka ha nātu egwù, ma chi di ichiche nke aka ha ka ha n’efè” (2 Ndi Eze 17:33).

Ndi Ju amutawo ihe site na mwaputa ha oké ajo ihe nke naaputa site n’ife Chineke ofufe n’obi nāezughi okè. O dibeghi anya mgbe ha laghachiri na Jerusalem site na Babilon ebe ha biri arọ 70 dika ndi adotara n’agha -- ndi adotara n’agha n’ihi na ha nwara iji obi nāezughi okè fee Chineke ofufe, ma n’otu oge ahụ nāaga kwa n’iru n’ifearusi. Ndi Ju mutara iheomumu kwesiri ha nime arọ ndia niile ma dika mba ha abaghi kwa n’ikpeomuma nke ikpereichi ozo. Ofufe nke anaeghi obi zuruokè fee adighi atọ Chineke utọ; obuna taa; ma O naanabata, naahu kwa n’anya, ma naagozi kwa ofufe ọ bula nke mmadu jiri obi zuruokè feè.

Enweghi Mkwereji ta

“Ole nkweko ulo nsọ nke Chineke na arusi nekweko?” ka Okwu Chineke naaju. Ndi nke si na mbaozo lata matara nnoo nguzo nke ndiro ha n’iru Chineke, ya mere ekwuru ya otu ọ putara ihe na ndiro ahụ agaghi enyeaka n’iwu Ụlọ Chineke. Nke a kpughere omume nke ndiro ahụ nke ime ka agaasi na ha bu ndienyi, ngwangwa nzube ha bu kwa ihe emere ka ọ puta ihe: “O rue na ndi ala ahụ neme ka aka ndi Juda ghara idi ike, ha neme kwa ka ha tue egwu n’iwu ulo.”

Bajbụl naadụ anyị sị, “Asi na ọ bu ihe gēkwe unu, ka ihe nke diri unu onwe-unu ra, unu na madu nile nādi n’udo” (Ndi Rom 12:18); ma agaakpá ókè mgbe o ruru n’ihe banyere mmehie na ifè arụsị. Asị na ndi Ju kwenyere ka ndi ahụ náefè arụsị nyere ha aka n’iwù Ụlọkwu ahụ, mgbe ahụ ndi Ju aghaghị kwa ikwenye ka ndi ahụ naekpere arụsị fee òfùfè n’Ụlọkwu ahụ, wee si otú a merụọ ụlọ Chineke. OnyeKraist n’ụbọchị taa apughị ikwenyere mmehie na onye mmehie ma buru onye ikpé náamaghị dika ndi Ju ahụ náagaghị abụ ndi ikpé náamaghị ma asị na ha kwenyeèrè ndi mmehie n’oge nke ha.

Ebubo ụgha

Nguzogide na ikpọasi ndi ala ahụ megide ndi Ju ruru na edegaara eze Peasia otú akwukwọ ebubo. Site n’iwe, ekworo, na obiojọọ, ndi ahụ dere otutu ihe nke náabughị eziokwu megide ndi Ju. Eziokwu bu eziokwu buru kwa ihe naeguzoro onweya, ma okwuughá adighi ike náachọ kwa otutu ụgha iji kwalite ya. Akwukwọzi ahụ kwuru na ndi Ju naewu Jerusalem niile, ebe ọ bu náání Ụlọkwu Chineke ka ha naewu. Ndi ahụ wee kpebie na anaewu obodo ahụ iji mee ka ndi Ju nupuisi n’ihe niile eze nyere n’iwu, wee si n’uzọ di otú a napu eze ego utu nke ọ naenweta site n’akuku a nke alaeze ya.

Eze elerughiana nkeoma ime nchoputa banyere ebubo ụgha ahụ. O lebara anya nime otutu akwukwọ nke eji edekota ihe wee choputa na otutu ndi eze di ike achio Jerusalem, ma o lebaghi anya n’olu ndi-Ju maobu ihe kpatara ha jiri noro na Jerusalem. Eze zaghachiri akwukwọ a edere n’inye ndi bi n’ala ahụ iwu ka ha jee Jerusalem ma manye ndi-Ju ka ha kwusi ilolu ha.

Ndi nke Kraist n’ubochi taa ka anaagbagide kwa amaughá oge ufodu mgbe ha naadogbu onweha n’olu nke Onyenweanyi. Onyenweanyi buri uzọ kwue ihe banyere onodu a si: “Ngosi nadiiri unu mgbe ọ bula ha náta unu uta, nēsogbu kwa unu, nēkwu kwa ajo ihe nile di iche iche megide unu n’okwu-ughá, n’ihim. Nūriano oñu, ka obi to kwa unu utọ nke-uku: n’ihi na ugwo-olu-unu di uku n’elu-igwe” (Matiu 5:11, 12). Emekwara ka OnyeKraist ghota ihe banyere ihe ndi a niile nkeoma n’akuku ozọ di icheiche Okwu Chineke: “Ọ buru na mgbe unu nēme ezi ihe, hu kwa ahuhu, unu atachi obi na ya, nka bu ihe-ekele n’ebe Chineke nọ. N’ihi na akporo unu ime nka: n’ihi na Kraist hu-kwa-ra ahuhu n’ihi unu, nārapuru unu ihe ilere anya, ka unu we so ije-ukwu-ya nile” (I Pita 2:20, 21). “Ọ buru kwa na unu ahuhu n’ihi ezi omume, ngosi nadiiri unu: ma unu atula egwú ahu ha nákpata, obi alo-kwa-la unu miri ... ebe unu nwere ezi akọ-na-uche; ka ewe me ka ihere me ha, bu ndi nákpali ibi-obi oma unu nime Kraist, nime ihe ahu nke anēkwutọ unu nime ya” (I Pita 3:14, 16).

Mkpá Inuokụ N’obi di

Akwukwọzi nke eze ndi Peasia dere ekwughị na agaakwusi iwu Ụlọkwu ahụ, kama ka aghara iwu obodo ahụ. Asị na ndi Ju rioro ka ha guo akwukwọzi ahụ, maobu asị na ha kwuputara mkpa ha n’ebe eze ahụ nọ, ma eleghiana agaaegbochiworị ntufu oge ahụ etufuru n’iwu Ụlọkwu ahụ.

Anyi onweanyi kwa dika NdiKraist n’ubochi taa otutu mgbe naekwekarị ka nguzogide nke ndi mmehie na nleli nke ha naeleli uzọ nke Chineke gbochie anyi itinye inuokụ n’obi nke sitere n’alaala obi maobu naakpata ndoghachi azu di ukwu n’ogan’iru nke Ozioma dika oku nke mkpagbu na ebubo di icheiche nke ndi náekweghiēkwe naeweta. Onyenweanyi naachọ ka anyi naanuru Ya oku.

Ufodu umakwukwọ nke Bajbụl naechè na etufuru oge ra ka arọ irinaisii tutu amalite iwu Ụlọkwu ahụ ozọ. Otú ọ bula ogologo arọ arapuru ya ra, etufuru ogologo oge n’iwu ya kariya otú o kwesiri. Mgbe oge akàrààkà zuru Daraios wee buru eze; ma n’arọ nke abuo nke ochichi ya, Chineke wee zigara ndi nọ na Jerusalem ndiamuma ikpali ha ka ha mee ihe. Ndi Ju ahụ wee náekwu na oge erubeghi mgbe agaewu Ụlọ ahụ. Eze agwabeghi ha ka ha malite. Ólee otú ha gaesi malite iwu ụlọ ahụ náanataghị mkwagide ya? Ma Chineke kwuru site n’onu onyeamuma: “Ọ bu oge unu nwere, unu onwe-unu, ibi n’ulo-unu amachitara osisi, mgbe ulo a bu nkponkpo ebe?” (Hagai 1:4). Ọ di eze ohu nke nokwasiri n’ocheeze nke ndi Peasia, ya mere ohere ohu putara iji luoolu n’iwu ụlọkwu Chineke ahụ.

Taa anyi kwesiri iwere oge na ohere ọ bula anyi nwere lura Onyenweanyi olu na ime ka Alaeze Ya gbasaa. N’ezie, Bajbụl kwuru na anyi onweanyi dika ndi nke Kraist kwesiri izuchaputara onweanyi; n’uzọ ozọ, weputara onwegi ohere. Ọ buru na ohere edoziriedozi adaputaraghi anyi anaadu anyi odu ka anyi choo ohere ahụ -- ibanye nime uwa wee chota otú ihe nke agaalụ nye Onyenweanyi. Onye aru náadighiike chorọ onye gaenyere ya aka; onyeike gwuru n’obi chorọ onye gaagwa ya okwu nkasibi;

onye mmehie choro onye gaakoro ya akuko banyere Jisos na uzọ o gaesi pata na mmehie. Otutu ohere di nye onye o bula, o buru na anyi naechenche inweta ohere ndia anyi gaachota ha.

Imalite Olu ahụ ozo

Site n'okwu igbaume na inyeaka nke ndiamuma Chineke nyere, ndi ahụ nwere obiike ozo wee malite kwa iwu Ulukwu ahụ. Govanọ nke ala ahụ bjara n'oge a ihu ihe aluworori; ma Chineke gbochiri ya ka o ghara ikwusi olu ahụ tutu rue mgbe edegaara Daraios akwukwo, ka eze wee kwue ihe bu uche ya n'okwu a. Govanọ a dere akwukwo nke bu eziokwu kari, wee kwaa eziokwu ahụ dika ha si di n'ezie.

Eze Daraios nyochara akwukwo ndekota di icheiche wee choputa na enyewori ndi Ju iwu ka ha laghachi wee wue Ulukwu Chineke. O wee zigara Govanọ okwu si: "Rapunu olu ulo a nke Chineke; kwe ka onye-isi ndi Ju na ndi-okenye ndi-Ju wue ulo a nke Chineke n'onodu ya." Eze kwukwara na obuna ego nke ndi naewu ulọ mefuru ka agaakwu ha site n'egotu nke anaaturu eze, na ihe ichuaja niile na onyinye nsureoku niile ka agaenye kwa: "Ka ha we neweta nso ihe isi utọ nye Chineke nke elu-igwe nekpe kwa ekpere banyere ndu eze, na nke umu-ya ndikom." Site n'uzo di otu a anyi naahu mmezu nke ihe edere n' Akwukwonso: "Mgbe uzọ nile nke onye o bula nato JEHOVA utọ, O neme obuna ndi-iro-ya ka ha na ya di n'udo" (Ilu 16:7).

Mwucha nke Ulọ ahụ

Site n'iruochi nke Chineke gosiri na mgbalị ha, site kwa na mkwekorita nke eze ahụ na Govanọ na nke ndi bi n'ala ahụ, ndi Ju wee nwee ike ilucha Ulukwu Chineke ahụ n'ubochi nke ato nke onwa Ada n'aro nke isii nke ochichi eze nke Daraios. Lee ka obi si to ndi ahụ utọ mgbe ha naedo Ulọ Chineke nsọ, naeweta kwa onyinye ha na aja ha di icheiche n'uba! Ha emewo uche Chineke, ma ugbu a ha naaghoro otutu ngozi ya dika mkpuru. Otu a ka o di kwa n'ebe anyi onweanyi no. O dighi ihe ozo n'awa niile nke puru inye onu kari mmadu iji obi ya niile mee uche niile nke Chineke. "O buru onye ezi-omume onu ime ihe ekpere n'ikpe" (Ilu 21:15).

AJUJU DI ICHEICHE

- 1 Òlee ihe ndi nke Juda na Benjamin roro ka ha mee mgbe ha huru na anaewu Ulukwu Chineke?
- 2 Gini mere umu Israel anabataghi nke a?
- 3 Gini ozo ka ndi nke ahụ mere?
- 4 Òlee otu ndi nke ahụ si mee ka olu nke anaalu n'Ulukwu Chineke ghara iga n'iru:
- 5 Òlee otu Chineke si mee ka olu nke iwu Ulukwu Chineke malite kwa?
- 6 Ònye bu eze ohi nke ndi Peasia onye nyere iwu ka aghara igbochi olu ahụ?
- 7 Òlee mgbe aluzuru Ulọ Chineke ahụ?
- 8 Òlee otu o di ndi Ju n'obi mgbe edoro Ulukwu Chineke ahụ nsọ?
- 9 Òlee ihe ozo sochitara ido ulọ ahụ nsọ?